

14. Khatsaiuk, O., Turchynov, A., Kontarovsky, R., Volyanskyi, V., Moskalenko, Yu. & Nesterchuk, D. (2023). Vprovadzhennia arsenalu boiovoho sambo v systemu rukopashnoi pidhotovky maibutnikh ofitseriv Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Implementation of combat sambo arsenal in the hand-to-hand training system of future officers of the National Guard of Ukraine]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. K., № 3 (161). P. 21-27. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).0515](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).0515).

15. Shvets, D.V. (2016). Pidhotovka maibutnikh ofitseriv MVS Ukrainy do okhorony i zabezpechennia hromadskoho poriadku v protsesi fakhovoi pidhotovky [Training of future officers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine to protect and ensure public order in the process of professional training]. *Avtoref. dys. ... kand. ped. nauk* : 13.00.04. K., 20 p.

16. Shevchenko, A.V. (2017). Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv tylu v protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of professional competence of future rear-line officers in the process of professional training]. *Avtoref. dys. ... kand. ped. nauk* : 13.00.04. Kh., 20 p.

17. Shemchuk, V.A., Sirenko, P.O., Kononenko, A.O., Zhidens, Y., Berezyak, K.M. & Bilobrova, T.G. (2023). Spetsialna vytryvalist – skladova hotovnosti maibutnikh ofitseriv do dii v ekstremalnykh umovakh sluzhbovo-boiovoi diialnosti [Special endurance is a component of the readiness of future officers to act in extreme conditions of service and combat activity]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. K., № 4 (163). P. 194-202. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.04\(163\).37](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.04(163).37)

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).35](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).35)

УДК [796.011.1:378.091.212]:355.01(477)(045)

Рогаль І.В.,
старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Вінниця
Столярик В.А.,
викладач кафедри фізичного виховання
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця
Чхань А.А.,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця
Шкондя В.В.,
старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Вінниця

МОНІТОРИНГ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО ДО РІЗНОМАНІТНИХ ВИДІВ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Рогаль І.В., Столярик В.А., Чхань А.А., Шкондя В.В. Моніторинг рівня мотивації студентів ЗВО до різноманітних видів фізичної активності в умовах військового стану в Україні. Стаття досліджує вплив воєнного стану в Україні на рівень мотивації студентів закладів вищої освіти займатись різноманітними видами фізичної активності. Автори звертають увагу на особливості моніторингу та визначення факторів, що впливають на зміну студентської мотивації в умовах воєнного конфлікту.

Розглядаються зміни в мотиваційних чинниках у змінюваних соціально – політичних умовах та знаходження практичних підходів до підтримання фізичного здоров'я студентської громади під час воєнного періоду. Дослідження визначає різні аспекти мотивації та ідентифікує ключові фактори, які визначають активність студентів у даному контексті. Застосовано різноманітні методи, включаючи анкетування та факторний аналіз, щоб визначити основні тенденції та виклики.

Ключові слова: моніторинг, мотивація, фізична активність, студенти ЗВО, вплив, військовий стан.

Rohal Iryna, Stolyaryk Vladyslav, Chkhan Alina, Shkondya Viktoria. Monitoring the level of motivation of students of higher education institutions for various types of physical activity in the conditions of martial law in Ukraine. The article examines the influence of the martial law in Ukraine on the level of motivation of students of higher education institutions to engage in various types of physical activity. The authors draw attention to the peculiarities of monitoring and determining the factors affecting the change in student motivation in the conditions of a military conflict.

Changes in motivational factors in changing socio-political conditions and finding practical approaches to maintaining the physical health of the student community during the war period are considered. The study identifies various aspects of motivation and identifies key factors that determine student activity in this context. A variety of methods, including questionnaires and factor analysis, were used to identify key trends and challenges.

The results of the study indicate the importance of developing programs and initiatives to support the physical activity of students under martial law. The authors discuss practical perspectives and challenges in the implementation of such programs, as well as draw conclusions for supporting the health and well-being of student youth in today's conditions.

This scientific article not only analyzes the level of students' motivation for physical activity, but also draws attention to the importance of understanding the context of martial law as a key influencing factor. The research methodology is multifaceted: from the objective evaluation of various types of physical activity to the study of psychosocial and cultural factors that shape motivation under conditions of stress.

Keywords: monitoring, motivation, physical activity, higher education students, impact, military status.

Постановка проблеми. Умови військового конфлікту не лише створюють фізичний та психологічний стрес для студентів вищих навчальних закладів, але породжують нові та унікальні виклики для їхнього фізичного здоров'я. Проблемою є недостатнє розуміння як військового стану впливає на мотивацію студентів до фізичної активності та як цю мотивацію можна підтримати та зміцнити.

Потрібно вивчити взаємозв'язки між стресом, адаптацією та вибором фізичної активності в умовах військового конфлікту. Крім того, треба з'ясувати, як різні соціокультурні чинники впливають на індивідуальні стратегії студентів у забезпеченні свого фізичного благополуччя під час найскладніших періодів. Вирішення цієї проблеми вимагає не лише визначення та розуміння чинників, що впливають на мотивацію, але й розробки конкретних інтервенцій та стратегій, спрямованих на підтримку фізичної активності серед студентів в умовах, які їх оточують.

На сьогодні важливо відновити розуміння, що фізична активність і спорт, особливо різних верств населення важлива умова розвитку розуму і тіла. А фізична активність і заняття спортом покращують якість життя, знижують стресовий стан, підвищують працездатність організму, що фізична культура і спорт є запорукою здоров'я нації і зміцнення національної безпеки держави [5,6].

Аналіз літературних джерел.

Мотивація – психофізіологічний процес, що керує поведінкою студента, спрямованістю, організацією та активністю його дій, які виражаються в здатності молоді людини задовольняти свої потреби. Мотивація до фізичної активності – особливий стан особистості, спрямований на досягнення оптимального рівня фізичної підготовленості та працездатності. Формування усвідомленої мотивації до навчальних занять із фізичного виховання – одна з найважливіших проблем сучасного вищого навчального закладу. Під час вибору видів спорту або фізичних вправ у більшості відсутня чітка й обґрунтована мотивація. Вибір відбувається випадково (за компанію з друзями, зважаючи на більш зручний розклад або симпатичного викладача), подеколи присутній інтерес до певного виду спорту чи розуміння необхідності виконання фізичних вправ. Формування інтересу до занять фізичною культурою і спортом є багатограним процесом: від початкових гігієнічних знань до глибоких фізіологічних знань у сфері теорії і методики фізичного виховання, а також до формування навичок самостійних занять і потреби в заняттях спортом [1,3].

Потреба організму людини в систематичному м'язовому тренуванні є одним з найважливіших аргументів для обґрунтування необхідності впровадження фізичної культури в повсякденний режим життя кожної людини незалежно від її віку і статі. У теперішній час, особливо у дітей та молоді, немає більш дієвих засобів для зміцнення здоров'я і штучного підвищення їх рухової активності, крім засобів фізичного виховання і спорту. Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок про те, що рухова активність забезпечує фізичне, психічне, соціальне та духовне благополуччя людини, здійснює благотворний вплив на її здоров'я в цілому. Оздоровчий вплив рухової активності здійснюється на всіх етапах життя людини [4].

З метою уникнення нервових перенавантажень, регуляції психоемоційного стану, підтримки оптимального рівня здоров'я доцільно формувати психоемоційну стійкість у здобувачів вищої освіти, окремими складовими якої є стійкість, врівноваженість, опірність. Психоемоційна стійкість допомагає особистості протистояти життєвим труднощам, несприятливому впливу обставин, підтримувати належний рівень самопочуття і працездатності під час різних випробувань. Стресостійкість дозволяє переносити стресові ситуації без неприємних наслідків для діяльності індивіда і його оточення. З метою плевненої протидії стресу постає проблема формування в студентській молоді навичок щодо ефективного планування часу на фізичну та розумову працю та відпочинок, навичок корекції психоемоційного стану. Здобувачі вищої освіти мають стати схильними до оптимізму, опанувати методи та засоби, спрямовані на розслаблення, навчитися контролювати свої емоції, думки і вчинки, налаштовувати себе на позитив [2].

Зміна освітніх та наукових парадигм внаслідок соціально-економічних перетворень в Україні призвела до переосмислення ролі та функції фізичної культури студентів як здоров'язберігаючої системи, що сприяє формуванню людського потенціалу студентської молоді. У нових умовах функції фізичної культури виходять за традиційні рамки формування фізичних якостей та навчання руховим діям, стаючи соціальним фактором відтворення одного з елементів продуктивних сил – трудових ресурсів. Разом з тим, вища школа виявилася не готовою до здоров'язбереження майбутніх фахівців, виховання цілісно розвиненої особистості [7].

Мета дослідження вивчити зміни в рівні мотивації студентів ЗВО до різноманітних видів фізичної активності в умовах воєнного стану в Україні, визначити фактори, які впливають на дану мотивацію та розробити рекомендації для її збереження та підтримки.

Виклад основного матеріалу. Для вивчення впливу воєнного стану на мотивацію студентів вищих навчальних закладів до різноманітних видів фізичної активності було визначено відсутність систематичного аналізу даного питання. Створене нами дослідження спрямоване на визначення динаміки мотивації та розробку стратегій підтримки фізичної активності студентів під час воєнного конфлікту.

Одним з етапів нашого дослідження стало анкетування, яке включало у себе запитання, що допомогли нам визначити відношення сучасної студентської молоді до фізичної активності загалом та вплив зовнішніх факторів на їх мотивацію до занять її різними видами.

У анкетуванні взяли участь студенти другого курсу факультетів Інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії та Менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету, факультету Економіки, менеджменту та права Вінницького торговельно – економічного інституту ДТЕУ. 120 юнаків та 70 дівчат. Анкетування проводилось у першому навчальному семестрі 2023 – 2024 навчального року на заняттях з предмету «Фізична культура».

Перший блок запитань включав ситуативну інформацію. На запитання як респонденти оцінюють вплив воєнного стану на їх повсякденне життя 10% юнаків зазначили, що дуже негативно. Негативним даний вплив вважають 46% , 34% визначають його як нейтральним, жоден не вважає вплив а ні позитивним, а ні дуже позитивним. Серед дівчат: 15% вважають вплив дуже негативним, 39% негативним, 46% нейтральним.

Оцінка важливості фізичної активності в умовах воєнного стану була наступною. Серед юнаків дуже важливою її вважали 5% опитаних, важливою – 9%, за наявності можливості фізичною активністю займалися 53%, неважливою її вважають 20%, зовсім не важливою 13%. Серед дівчат: лише 2 % опитаних вважають фізичну активність у даних умовах дуже важливою, важливою – 12%, 40 % обрали третій варіант, 36% неважливою, 10 % зовсім не важливою.

Наступним було визначено скільки разів на тиждень опитані студенти займаються будь – якими видами фізичної активності. Щодня знаходять час для занять лише 5% юнаків та 7% дівчат, кілька разів на тиждень займаються 23% та 21% відповідно. Раз на тиждень 42% юнаків та 47% дівчат, а саме вони відзначають, що це відбувається на заняттях з фізичної культури. Інколи різними видами фізичної активності займаються 27% юнаків та 15% дівчат. Є серед даної групи і ті, хто ніколи не займаються 3% та 10% відповідно.

Основні види фізичної активності, яким сучасна молодь надає перевагу є наступною. Тренажерний зал для себе обирають 38% юнаків та 10% дівчат. Бігом займаються 13% хлопців та 16% дівчат. Інший вид кардіо навантаження, а саме, їзда на велосипеді до вподоби 21% та 11% опитаних відповідно. Серед юнаків жоден не обирає фітнес, на то місць 25% дівчат віддають перевагу такому виду активності. До групових занять, таких як йога та аеробіка схильні 17% дівчат. Решта респондентів обирають для себе інші види активностей, серед яких називають спортивні ігри (волейбол, футбол, баскетбол, настільний теніс), плавання, різні види танців, єдиноборства, пілатес, воркаут, самостійні заняття вдома та багато іншого.

Наступний блок запитань стосувався впливу стресових ситуацій, а саме, військового конфлікту, який триває на території нашої держави, на мотивацію до занять різними видами фізичної активності загалом.

Те що умови, в яких перебуває сучасне суспільство, негативно впливають на їх мотивацію до занять відзначають 47% юнаків та 53% дівчат, не мають ніякого впливу – 36% та 23% відповідно, не впевнені або не можуть визначитись 17% юнаків та 24% дівчат.

Фізичну активність, як спосіб подолання стресу для себе обирають 35% юнаків та 27% дівчат. Решта до таких способів відносять: спілкування з друзями 38% та 29%, 3% дівчат обирають медитацію, читання різної літератури обирають 17% відсотків хлопців і 13% дівчат. Решта обирають інші види подолання стресових ситуацій та серед них називають: перегляд фільмів, активність у соціальних мережах, комп'ютерні ігри та інше.

На запитання, щодо того, чи навчальний заклад у якому вони навчаються надає достатньо можливостей та створює умови для занять фізичною активністю 43% хлопців відповіли, що так. Таку ж думку мають і 51% опитаних дівчат. Негативним цей показник вважають 36% юнаків та 13% дівчат. Решта респондентів не можуть визначитись з відповіддю.

Висновки. Таким чином, згідно отриманих результатів опитування можна стверджувати, що воєнний стан в країні однозначно негативно впливає на повсякденне життя студентської молоді. Саме тому і зменшується інтерес та бажання бути фізично активним. Також низькою є кількість студентів, які систематично займаються будь – якими видами фізичної активності. Серед тих, хто займається, поруч із традиційними видами активності, іде тенденція до вибору більш сучасних та нових видів.

Більшість опитаних однозначно стверджують, що стресові ситуації, безпосередньо військовий конфлікт, який триває на території нашої держави, має негативний вплив на їх мотивацію до занять. Таким чином, саме тому є великий відсоток тих, хто для того щоб впоратись зі стресом, не обирають фізичну активність. Також на даний показник безпосередньо впливає і те, що студентство недостатньо обізнане у впливі фізичного навантаження на їх психологічний стан. Безпосередній вплив на даний показник має і той факт, що за сучасних умов, у яких працюють навчальні заклади, не завжди є можливість створити відповідні до попиту умови для занять.

Перспективи подальших досліджень. Дослідження конкретних програм фізичної активності або ініціатив на підтримку студентів в умовах воєнного конфлікту. Аналіз ефективності та вдосконалення даних програм на основі отриманих результатів.

Дослідження взаємозв'язку між рівнем мотивації до фізичної активності та академічним успіхом студентів в умовах воєнного стану. Розгляд впливу фізичного здоров'я на навчальну продуктивність.

Аналіз впливу фізичної активності на загальний стан здоров'я студентів та розробка комплексних стратегій для забезпечення їхнього фізичного та психологічного благополуччя.

Література

1. Барсукова Т.О., Антіпова Ж.І. Мотивація до фізичної активності – головний компонент успіху в фізкультурно-оздоровчій діяльності в закладах вищої освіти URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v35/22.pdf>
2. Бойко Г. Л., Козлова Т. Г., Шарафутдінова С. У. Досягнення ефекту дотримання норм рухової активності та формування стресостійкості у здобувачів вищої освіти в умовах російсько-української війни // Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: тези доповідей XVII Міжнародної науково-методичної конференції. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 17–19.

3. Войтенко С.М., Рогаль І.В., Чхань А.А. Формування рівня мотивації у спільних діях футболістів 16-17 років. Чхань А.А. Формування рівня мотивації у спільних діях футболістів 16-17 років [Текст] / Войтенко С.М., Рогаль І.В., Чхань А.А. // Фізична культура, спорт і здоров'я нації : збірник наукових праць. - Вінниця : ТОВ "Планер", 2022. - №13(32). С.151-159.
4. Носко М. О. Рухова активність і заняття фізичними вправами як необхідна умова здоров'язбереження / М. О. Носко, О. М. Воєділова, С. В. Гаркуша, Ю. М. Носко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. - 2018. - Вип. 151(2). - С. 44-51. –
5. Матвієнко, М. І. Особливості впливу на мотиваційні характеристики занять фізичними вправами студентів закладів вищої освіти в екстремальних умовах військового стану / М. І. Матвієнко, В. А. Дідковський, Д. В.Троценко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць / За ред. О. В. Тимошенка. - Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – Вип. 7 (167). – С. 122-125.
6. Орленко Н.А. Фізичне виховання студентів ЗВО під час військових дій в Україні / І.В. Скидан, С.П. Гейченко // Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: тези доповідей XVII Міжнародної науково-методичної конференції. - Національний авіаційний університет. – Київ, 2022. - С. 68 - 70.
7. Фізична культура як соціокультурний феномен і чинник розвитку особистості: ціннісний аспект / Є. О. Реут, С. І. Крючков, Н. П. Яворська, О. В. Мартинюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 88. – С. 173-176. - DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.34>

References

1. Barsukova, T.O., & Antipova, Z.I. Motivation for physical activity is the main component of success in physical culture and health activities in institutions of higher education. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v35/22.pdf>.
2. Boyko, G. L., Kozlova, T. G., & Sharafutdinova, S. U. (2022) Achieving the effect of compliance with the norms of motor activity and the formation of stress resistance in students of higher education in the conditions of the Russian-Ukrainian war [Physical education in the context of modern education: theses of reports XVII International scientific and methodical conference]. National Aviation University. K., P. 17–19.
3. Voytenko, S.M., Rohal, I.V., & Chhan A.A. (2022) Formation of the level of motivation in the joint actions of 16-17-year-old football players. Physical culture, sport and health of the nation: a collection of scientific works. Vinnitsa. № 13(32). P.151-159.
4. Nosko, M.O., Voedilova, O.M., Harkusha, S.V. & Y Nosko, Yu.M. (2018) Motor activity and exercise as a necessary condition for health care [Pedagogical sciences]. Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Vyp. 151 (2). P. 44-51.
5. Matvienko, M. I., Didkovskii, V.A., & Trotsenko, D.V. (2023) Peculiarities of influence on the motivational characteristics of physical exercise classes of students of higher education institutions in extreme conditions of the military state [Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works]. Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. K., Vyp. 7. P. 122-125.
6. Orlenko, N.A., Skidan, I.V., & Geichenko, S.P. (2022) Physical education of higher education students during military operations in Ukraine [Physical education in the context of modern education]. Abstracts of the reports of the XVII International scientific and methodological conference. National Aviation University. K., P. 68 - 70.
7. Reut, O.M., Kryuchkov, S.I., Yavorska, N.P., & Martynuk, O.V. (2022) Physical culture as a sociocultural phenomenon and a factor in personality development: a valuable aspect Scientific [Pedagogical sciences: realities and prospects]. Journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanova. Series 5. Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. K., Vyp. 88. P. 173-176.

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).36](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).36)
УДК 005 : 796.075

Романов А. Д.
кандидат наук, доцент
Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне
Романова В. І.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПОРТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ФАХОВО-ОРІЄНТОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

У статті зазначено актуальність вивчення питання підготовки фахівців зі спортивного менеджменту, який користується попитом у суспільстві, сприяє розвитку спорту та спортивній індустрії, удосконалює рівень підготовки спортсменів з врахуванням сучасних вимог. Проаналізовано значущість підготовки спортивних менеджерів з